

Peeter Padrik
Antagenes
Peeter.Padrik@antegenes.com

Teie 20.05.2025 /
Meie 16.06.2025 nr 5.1-3/1376-2

Vastuskiri personaalmeditsiini teemal

Lugupeetud Peeter Padrik

Täname Teid põhjaliku pöördumise eest ning huvi eest panustada personaalmeditsiini teenuste arendamisse Eestis.

Mõistame Teie soovi pakkuda geenidoonoritele personaliseeritud vähiennetuse teenuseid ning toetame põhimõtet, et inimestel peab olema võimalus kasutada oma geeniteavet tervishoius informeeritud nõusoleku alusel. Hindame kõrgelt erasektori panust teadus- ja arendustegevusse ning oleme teadlikud Teie ettevõtte senistest tegevustest ja ettepanekutest.

Samal ajal peame vajalikuks selgitada kehtivaid põhimõtteid ja hetkeolukorda seoses personaalmeditsiini IT-taristu ja teenuste kasutuselevõtuga.

Personaalmeditsiini IT-taristu eesmärk ja kasutusmudel

Personaalmeditsiini IT-taristu on loodud eeskätt riiklikult koordineeritud teenuste jaoks, et tagada terviseandmete maksimaalne turvalisus, jälgitavus, taaskasutatavus ja analüüsitavus. Tegemist ei ole automaatselt avatud platvormiga, kuhu oleks võimalik teenusepakujatel piiranguteta oma lahendusi liidestada.

Selline arhitektuuriline ja halduslik valik tuleneb vajadusest tagada:

- andmete jäämine kontrollitud keskkonda igas teenuseetapis,
- ühtne ja kvaliteetne andmevoogude haldus,
- süsteemne auditivõimekus ja teenuste kuluefektiivne arendamine.

Esimese riikliku teenuse rakendamine

Hetkel on personaalmeditsiini IT-taristu esimese kasutusjuhtumina ettevalmistamisel rinnavähi polügeense riskiskoori teenus. Selle teenuse arendusprotsess on käivitatud ning lانسseerimine on planeeritud 2026. aasta alguses.

See esimene riiklik teenus on ülimalt oluline personaalmeditsiini teenuste ökosüsteemi edasiseks arenguks Eestis. Teenuse turvalisus, andmeanalüütika ja rakendusmudel on kasutajate usalduse ja süsteemi jätkusuutlikkuse seisukohalt keskse tähtsusega ning loovad eeldused järgmiste teenuste tõhusaks ja läbipaistvaks rakendamiseks.

Seetõttu ei ole enne esimese riikliku teenuse lansseerimist võimalik avada IT-taristut täiendavateks teenusteks ega võimaldada paralleelselt eraldiseisvate arenduste liidestamist. Tegemist ei ole otsusega konkreetse teenuse või pakkuja suhtes, vaid põhimõttelise lähenemisega kogu taristu ülesehituses ja käivituses.

Partnerlus erasektoriga

Riik ei loo ega arenda ise meditsiiniseadmeid ega kogu vajalikke teenuseid. Erasektori kaasamine on edaspidi oluline ja planeeritud osa personaalmeditsiini arendusest. Järgmiste riiklike teenuste planeerimisel oleme avatud erinevate lahenduste kaalumisele. Eduka partnerluse eelduseks on:

- selge õigusraamistik ja meditsiiniseadmete vastavusnõuete järgimine,
- standardiseeritud liidestusmudel ja andmeturbe lahendused,
- andmete kasutamine viisil, mis tagab nende jäämise turvalisse riiklikku taristusse kõikides teenuse etappides.

Teie varasem osalemine riigihankes (nr 267277) ja esitatud ettepanekud on meile teada. Riigihanke tühistamine ei olnud kerge otsus, kuid see tugines kehtivale regulatsioonile ja meditsiiniseadmete nõuetele.

Kokkuvõtteks

Personaalmeditsiini IT-taristu eesmärk ei ole jääda kasutuseta, vaid tuua sinna järkjärguliselt kvaliteetsed, usaldusväärsed ja taaskasutatavad teenused, mis toetavad Eesti tervishoiusüsteemi innovatsiooni ja on kooskõlas patsiendi õiguste ning andmekaitsega.

Pärast esimese riikliku teenuse käivitamist on kavas hinnata järgmiste teenuste võimalusi, sh erasektori osalusega lahendusi. Oleme avatud sisulisele dialoogile ja koostööle, kui ajastus ja tingimused seda võimaldavad.

Täname Teid veelkord panuse eest ja loodame edasist konstruktiivset koostööd.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Nele Labi
asekantsler